

Egypten

- En upptäcktsfärd på Nilen genom tid och rum

Författad av Hugo Lundgren



Egypten, med över hundra miljoner invånare, är ett av Afrikas folkrikaste länder. Det är ett av världens äldsta civilisationer och har en rik och fascinerande historia som sträcker sig över tusentals år. Egypten är mest känt för de antika egyptierna och deras imponerande byggnadsverk som pyramiderna i Giza och de magnifika tempelkomplexen i Luxor och Karnak. Dessa monument vittnar om den forntida civilisationens avancerade arkitektur och kulturella prestationer.

Nilen, världens längsta flod, spelar en central roll i Egyptisk historia och samhälle. Dess översvämningar skapade bördiga jordbruksmarker längs floden, vilket möjliggjorde utvecklingen av en blomstrande jordbrukskultur i det forntida Egypten.

I den här filmen börjar vi i den moderna huvudstaden Kairo och pyramiderna på Gizaplatån och fortsätter sedan på Nilen ner mot spåren av det antika Egypten i bland annat Luxor, Konungarnas dal och den stora Assuandammen.

FILMFAKTA

Artikelnummer: 48323

Speltid: ca 25 min

Ämnen: Samhällskunskap/Historia/Geografi

Produktionsår: 2023

Målgrupp: Grundskola 6-9, Gymnasiet

Språk: Svenska, svensk text

Ursprungsland: Sverige

Originaltitel: Egypten – En upptäcktsresa på Nilen genom tid och rum
Exekutiv producent: B&P Digital Media

Distribution Producent: Roger Persson

Redigering: Emil Carlsson

Foto: Roger Persson, Arkiv

LÄROPLANSMÅL LGR11 och LGY11 2023

Centralt innehåll från LGR 11 matchar filmen.

Syfte Historia åk 7–9

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden. De ska också få möjlighet att utveckla en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen och kulturer. Genom undervisningen i ämnet historia ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv, och
- använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.

Historia, åk 7–9

Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.

Kunskapskrav åk 6

Eleven kan tolka och visa spår av historien i vår tid och föra resonemang (enkla, utvecklade, välutvecklade och nyanserade) om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, personer och tidsperioder. I studier av historiska förhållande, skeenden och gestalter kan eleven använda historiska begrepp på ett (i huvudsak, relativt väl, väl) fungerande sätt.

Kunskapskrav för betyget A åk 9

Eleven visar mycket goda kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt om historiska begrepp.

Historians syfte

Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar sitt historiemedvetande och sin historiska bildning. Det blir möjligt genom att eleverna i undervisningen får utveckla kunskaper om historiska förhållanden och historiska begrepp, får insikter i hur historia skapas genom tolkningar av källor samt utvecklar förståelse för hur historia kan brukas i olika sammanhang.

Genom att ge perspektiv på långa historiska linjer med relevans för nutiden, såsom levnadsvillkor, migration och makt, ska undervisningen ge eleverna en fördjupad förståelse för hur historisk utveckling präglas av både kontinuitet och förändring.

Nilen

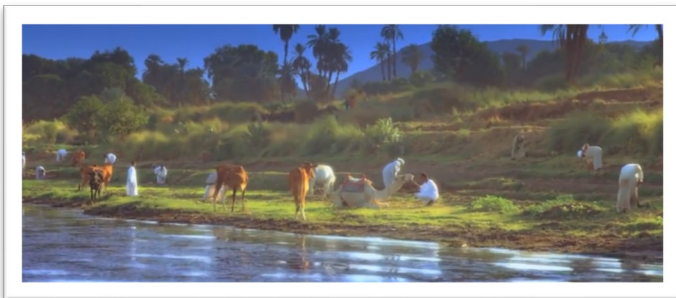
"Nilen det är den längsta floden i Afrika och en av de mest kända floderna i världen. Nilen sträcker sig cirka 6 670 kilometer och flyter genom elva länder, inklusive Egypten, Sudan, Etiopien, Uganda och Tanzania, bland andra. Nilen har spelat en betydande roll i historien och utvecklingen av civilisationerna i regionen. Den har i tusentals år gett vatten, bördig jord och transportleder, vilket har gjort den till en livsviktig resurs för jordbruk, handel och kulturellt utbyte. I Egypten är Nilen särskilt vördad som landets livsnerv. De forntida egyptierna var beroende av Nilen för bevattning, vilket möjliggjorde utvecklingen av ett sofistikerat jordbrukssystem och upprätthållandet av deras civilisation. Floden har också kulturell och religiös betydelse, med olika myter och ritualer som är förknippade med dess årliga översvämningar. Idag är Nilen fortfarande en viktig vattenväg för transport och bevattning och stöder miljontals människor som bor längs dess stränder. Den fungerar också som en turistattraktion och lockar besökare från hela världen för att utforska dess historiska platser.



Nilens betydelse för människans utveckling

Nilens betydelse för människans utveckling kan inte överskattas. Floden har spelat en central roll i utvecklingen av civilisationer och samhällen längs dess stränder i tusentals år. Här är några sätt på vilka Nilen har påverkat människans utveckling:

Jordbruk och försörjning: Nilen har försett människor med vatten och bördig jord, vilket har möjliggjort utvecklingen av ett framgångsrikt jordbrukssamhälle. Flodens årliga översvämningar har avsatt näringsrika sediment längs dess stränder och skapat en idealisk miljö för odling. Människor har kunnat odla grödor som vete, majs, bomull och sockerrör, vilket har säkerställt livsmedelsförsörjningen och ekonomiskt välstånd.



Handel och kommunikation: Nilen har fungerat som en viktig transportled och handelsväg sedan antiken. Genom att segla på floden kunde människor transportera varor och knyta handelsförbindelser mellan olika regioner. Handeln längs floden har främjat ekonomisk tillväxt och utbyte av idéer och kultur mellan olika samhällen.

Kulturellt och religiöst inflytande: Nilen har haft en djup kulturell och religiös betydelse för människorna längs dess stränder. I det forntida Egypten ansågs floden vara en gudomlig kraft och var kopplad till deras mytologi och religion. Många av de stora civilisationerna längs Nilen, som de

fortida egyptierna och nubierna, utvecklade unika kulturer, språk och konstformer som var starkt influerade av flodens närvaro.

Stadstillväxt och urbanisering: Tillgången till vatten och bördig mark längs Nilen har främjat stadstillväxt och urbanisering. Historiska städer som Memfis, Thebe och Alexandria växte upp längs floden och blev centrum för politisk och kulturell makt. Idag fortsätter städer som Kairo i Egypten att vara betydelsefulla centra för befolkning och ekonomi längs Nilen.

Sammanfattningsvis har Nilen varit en avgörande faktor för människans utveckling genom att erbjuda vattenresurser, bördig jord, transportmöjligheter och kulturellt inflytande. Floden har påverkat samhällen och civilisationer genom att stödja jordbruk, handel, urbanisering och kulturellt utbyte, vilket har format regionens historia och kulturella identitet.

Kairo

Kairo, även känt som Al-Qahira på arabiska, är huvudstaden i Egypten och en av de största städerna i Afrika och Mellanöstern. Staden är belägen längs floden Nilen i norra Egypten och har en rik historia som sträcker sig över flera århundraden. Kairo är känt för sin historiska och kulturella betydelse. Staden har en imponerande samling av antika monument, inklusive de berömda pyramiderna i Giza, sfinxen och flera antika tempel och gravar. Dessa historiska platser lockar turister från hela världen. Staden har också en livlig modern sida med höghus,



köpcentra, restauranger och kaféer. Kairo är en smältdegel av kulturer och erbjuder en rik kulturell och konstnärlig scen med museer, teatrar och konstgallerier. Kairo är även ett viktigt politiskt, ekonomiskt och administrativt centrum i Egypten. Många regeringsbyggnader, finansiella institutioner och företagskontor finns här. Staden är också hem för prestigefyllda universitet, forskningscentra och akademiska institutioner. Ett av de mest livliga och kända områdena i Kairo är Gamla Kairo (Al-Qahira Al-Qadima) där du kan upptäcka historiska moskéer, basarer och kyrkor som vittnar om stadens rika religiösa mångfald. Det är viktigt att nämna att Kairo är känt för att ha trafikproblem och utmaningar med överbefolkning. Det kan vara trångt och hektiskt, särskilt under rusningstid. Trots detta förblir staden en viktig destination för både turister och lokalbefolkningen och erbjuder en unik blandning av historia, kultur och livlig atmosfär.

Kopter är en term som används för att beskriva den etniska och religiösa minoriteten i Egypten, som är kopplad till den forntida egyptiska koptiska kyrkan. Kopterna är ättlingar till det forntida egyptiska folket och har en särskild kulturell och religiös identitet som skiljer sig från majoritetsbefolkningen i Egypten. Kairo, som är huvudstaden i Egypten, är hem för en av de största koncentrationerna av koptiska kristna i landet. Kopterna i Kairo har en lång historia som sträcker sig tillbaka till det tidiga kristna Egypten. De har bibehållit sin koptiska kristna tro och kulturella traditioner genom århundradena. I Kairo finns det flera viktiga platser för den koptiska gemenskapen. En av de mest kända är Koptiska katedralen i Kairo, även känd som Sankt Markus katedralen. Det är säte för den koptiska ortodoxa påven, som är ledaren för den koptiska kyrkan. Katedralen är en viktig plats för

gudstjänster, särskilda ceremonier och pilgrimsfärder för koptiska kristna. Koptiska kyrkor och kloster är också spridda över Kairo och dess omgivning. Dessa platser är viktiga för kopterna som platser för andakt och gemenskap. Många av dessa kyrkor och kloster har en rik historisk och arkitektonisk betydelse. Det är viktigt att notera att koptiska kristna i Egypten har stött på utmaningar och diskriminering under årens lopp. De har ibland varit föremål för våldsamheter och begränsningar av sina religiösa rättigheter. Trots detta har kopterna fortsatt att upprätthålla sin tro och sin kulturella identitet. I modern tid har det funnits insatser för att främja religiös tolerans och stärka samexistensen mellan olika religiösa grupper i Egypten. Egyptiska myndigheter har också försökt skydda de koptiska gemenskaperna och deras religiösa platser för att främja fred och stabilitet. Kairo förblir en viktig plats för koptiska kristna i Egypten. Där finns en levande koptisk gemenskap som fortsätter att bevara sin tro och sin rika kulturella arv. Staden är ett centrum för koptisk religiös aktivitet, utbildning och kulturellt utbyte för kopterna i Egypten.

Ett koloniserat Egypten

Under historiens gång har Egypten upplevt perioder av kolonisering och inflytande från olika utländska makter:

Antikens Egypten: Egypten var en oberoende stat under lång tid men upplevde också perioder av erövring och inflytande. Perserna erövrade och styrde Egypten från 525 f.Kr. till 332 f.Kr.

Hellenistiska Egypten: Efter erövringen av Alexander den store etablerades det ptolemaiska riket, en hellenistisk dynasti som styrde över Egypten från 332 f.Kr. till 30 f.Kr. Det var under denna period som staden Alexandria grundades och blev en viktig kulturell och intellektuell mittpunkt.

Romerska Egypten: År 30 f.Kr. blev Egypten en provins i det romerska riket efter att Cleopatra VII och Marcus Antonius förlorade slaget vid Actium. Egypten förblev under romerskt styre i nästan sex århundraden.

Arabiskt styre: På 600-talet erövrades Egypten av de muslimska araberna under Rashidun-kalifatet. Arabiskt styre introducerade islam och arabisk kultur till regionen. Egypten blev en del av det arabiska muslimska imperiet.

Osmanska Egypten: På 1500-talet erövrades Egypten av det Osmanska riket och blev en provins under deras styre. Det osmanska styret varade fram till början av 1800-talet.

Kolonialt styre: Under 1800-talet kom Egypten under kolonialt inflytande av framför allt Storbritannien. Britterna utövade en betydande kontroll över Egypten genom att utnyttja ekonomiska och politiska medel. Egypten förblev formellt en del av det Osmanska riket men var i praktiken under brittisk överhöghet.

Det är viktigt att notera att Egypten uppnådde självständighet från kolonialt styre 1952 och har sedan dess varit en självständig nation.

Pyramiderna i Giza



De imponerande pyramiderna i Giza är en av världens mest kända och mäktiga antika monument. Dessa majestätiska strukturer ligger i Giza, en förort till Kairo i Egypten, och lockar besökare från när och fjärran. Att stå vid foten av pyramiderna är en upplevelse som tar ens andedräkt. Dessa monumentala byggnadsverk har stått där i årtusenden och vittnar om det forntida Egyptens imponerande arkitektur och tekniska kunnande. Den största av pyramiderna, Khufu-pyramiden (även känd som Cheopspyramiden), sträcker sig majestätiskt mot himlen. För att tänka på att varje stenblock, varje

hugg och varje placering gjordes för tusentals år sedan är en tanke som får en att förundras över det mänskliga geniets kraft och uthållighet. Konstruktionen av pyramiderna är fortfarande föremål för diskussion och förundran bland forskare och historiker. Hur kunde de forntida egyptierna bygga sådana enorma strukturer med den teknik som fanns tillgänglig på den tiden? Många teorier har lagts fram, men exakt hur pyramiderna konstruerades förblir en delvis olöst gåta. De stora blocken av kalksten som användes i byggprocessen bröts på annan plats och transporterades sedan till platsen där pyramiderna skulle byggas. Hissen och placeringen av dessa gigantiska block är en bedrift som fortfarande imponerar på dagens besökare. Pyramiderna i Giza är inte bara byggnadsverk av enastående skönhet och storlek, de har också en djup kulturell och religiös betydelse. För det antika egyptiska folket var pyramiderna gravar för faraonerna, och de ansågs vara portaler till efterlivet. Dessa monumentala strukturer var centrum för dödsritualer och hyllningar till faraos makt och eviga existens. Omgivande tempel och mindre byggnader utgjorde en del av den heliga platsen och var dedikerade åt att hedra faraons minne. Idag är pyramiderna i Giza en av världens mest besökta turistattraktioner. Att vandra genom de gamla korridorerna och gångarna i dessa monument ger en känsla av att vara en del av historien. Besökare kan utforska de inre kamrarna, känna den robusta kalkstensstrukturen under sina fingrar och låta sin fantasi ta dem tillbaka till det forntida Egypten. Det är svårt att förmedla känslan av att stå inför dessa enorma byggnader och ta in deras storhet. Pyramiderna i Giza är inte bara en symbol för Egyptens forntida civilisation utan också en påminnelse om människans förmåga att skapa något tidlöst och storslaget. De står där som monument över det antika Egyptens storhet och väcker en känsla av vördnad och fascination för de som besöker dem.

Tempelstaden i Karnak



Tempelstaden i Karnak är en av de mest imponerande och välbevarade religiösa platserna i det forntida Egypten. Beläget vid floden Nilen i närheten av staden Luxor, sträcker sig Karnak över ett område på cirka 2 kvadratkilometer och består av en mängd tempel, kapell och helgedomar. Karnak var inte bara ett enskilt tempel utan en hel komplex av byggnader som uppfördes och utvidgades under flera dynastier av faraoner, vilket resulterade i en imponerande samling av religiösa strukturer. De äldsta delarna

av tempelkomplexet dateras tillbaka till cirka 2000 f.Kr., medan de senaste tilläggen gjordes under den grekiska och romerska eran. En av de mest framstående funktionerna i Karnak är den stora tempelhallen, också känd som Hypostyle Hall. Denna hall, som täcker en yta av cirka 5 000 kvadratmeter, består av enorma stenpelare, var och en rikligt utsmyckad med hieroglyfer och reliefer som skildrar religiösa och historiska scener. En annan betydande struktur i Karnak är Amontemplet, en tempelbyggnad tillägnad Amun, den forntida egyptiska solguden. Amontemplet var navet i den religiösa kulten och blev en viktig plats för pilgrimsfärder och ceremonier. Dess väggar och pelare pryds av intrikata reliefer som hyllar faraonernas storhet och Amuns makt. Karnaktemplet var inte bara en plats för religiös vördnad utan också ett centrum för administrativ makt under det forntida Egyptens tid. Det fungerade som en plats för politiska möten och ceremonier för faraoner och höga ämbetsmän. Tempelkomplexet hade också ekonomisk betydelse och var involverat i handel och ekonomisk verksamhet. Idag är Tempelstaden i Karnak en viktig turistattraktion och ett världsarv. Det är en plats där besökare kan förlora sig själva i det forntida Egyptens mystik och prakt. Att promenera genom dessa antika korridorer och beundra de stora pelarna ger en känsla av att vara en del av en lång historia och en respekt för det forntida egyptiska folket och deras tro. Tempelstaden i Karnak är en påminnelse om den imponerande arkitekturen, den djupa andlighet och den avancerade civilisation som en gång blomstrade i det forntida Egypten. Det är en plats som fortsätter att fascinera och inspirera besökare från hela världen med sin storhet och mystik.

Konungarnas dal och Tutankhamun



Konungarnas dal är känt för att vara hem för några av de mest kända faraonerna i forntida Egypten. Bland dessa faraoner var Tutankhamun, även känd som Tutankhamun eller "Kung Tut", en av de mest berömda. Tutankhamun var en ung farao som regerade under den 18:e dynastin under Egyptens nya rike. Hans grav, upptäckt av arkeologen Howard Carter 1922, blev en sensationell upptäckt som fascinerade världen.

Tutankhamuns grav var en av de mest intakta och rikaste gravarna som någonsin hittats i Konungarnas dal. Den innehöll en mängd värdefulla föremål, inklusive guld- och juvelprydda sarkofager, smycken, vapen, statyer och religiösa föremål. Graven gav en ovärderlig inblick i det forntida egyptiska samhället och kulturen. Det är värt att nämna att Tutankhamun inte var en särskilt framstående farao under sin tid. Han besteg tronen vid ungefär nio års ålder och dog

vid arton års ålder. Hans korta regeringstid och relativt obetydliga betydelse under hans liv gjorde att hans grav inte blev plundrad och därmed bevarades i stort sett intakt genom århundradena. Konungarnas dal har varit av stort intresse för arkeologer och historiker. Genom åren har många andra gravar upptäckts och utforskats, vilket har bidragit till vår kunskap om den forntida egyptiska begravningspraxisen och deras religiösa och kosmologiska trosföreställningar. Dalen har också gett oss insikter om maktbalansen och hierarkin inom det forntida egyptiska samhället. Ju mer praktfulla och påkostade gravarna tillhörde vanligtvis de mäktigaste faraonerna och adelsmännen, medan mindre framstående personer hade enklare gravar. Idag är Konungarnas dal en viktig turistattraktion och ett världsarv som lockar besökare från hela världen. Det är en plats där man kan utforska den forntida egyptiska historien och fascineras av den rika kulturen och arkitekturen från den tiden.

Assuan



Assuan, även känd som Aswan, är en stad belägen vid Nilen i södra Egypten. Staden har en rik och lång historia som sträcker sig tillbaka över 4 000 år. Dess strategiska läge nära Nildalen och dess närhet till viktiga handelsvägar gjorde Assuan till en viktig knutpunkt för handel och kulturutbyte under antiken. Under faraonernas tid var Assuan en betydande stad och en viktig

handelsplats. Den fungerade som en port till Nubien, det område som idag sträcker sig från södra Egypten till norra Sudan. Assuan var också en viktig plats för produktion av granit, vilket användes i byggandet av monument och tempel i hela Egypten. En av de mest kända sevärdheterna i Assuan är Aswandammen. Denna enorma dam byggdes under det tidiga 1900-talet för att kontrollera flödet av Nilen och möjliggöra bevattning och kraftproduktion. Dammen är en imponerande ingenjörskonstruktion och har haft en enorm inverkan på regionens utveckling genom att tillhandahålla elektricitet och vatten för jordbruket. Assuan är också känd för sina obelisker. Den ofullbordade obeliskan är ett betydande monument som ger inblick i det forntida egyptiska monumentbyggandet. Obeliskan, som är den största obeliskan som någonsin byggdes, ger värdefulla uppgifter om hur dessa monument skapades och vilka tekniker som användes. Idag är Assuan en viktig turistdestination med sitt milda klimat och många historiska sevärdheter. Turister besöker ofta området för att se tempel som Philae-templet, som flyttades till en närliggande ö för att räddas undan översvämningen från Aswandammen. Assuan är också en utgångspunkt för kryssningar längs Nilen, som tar besökare till andra historiska platser som Luxor och Konungarnas dal. Utöver turismen spelar Assuan en viktig roll i Egyptens ekonomi genom sin jordbruksproduktion. Staden är känd för odling av grödor som sockerrör och bomull. Assuan fortsätter också att vara en betydande plats för energiproduktion genom sina kraftverk vid Aswandammen. Assuan har genomgått en betydande utveckling och modernisering under de senaste decennierna. Infrastrukturella förbättringar och turistnäringen har bidragit till ekonomisk tillväxt och förbättrade levnadsvillkor för invånarna. Staden har också varit platsen för flera internationella konferenser och samarbeten, särskilt relaterade till vattenresurshantering och hållbar utveckling.

Frågebanken

Frågor till filmen. Använd i helklass efter filmen, gör som gruppuppgift eller individuellt. Ha gärna frågorna till handa under filmen och anteckna lite så blir det lättare att föra diskussion efteråt.

- Vad var bra/mindre bra med filmen?
- Finns det något kring Egypten ni hade velat veta mer om?
- Vad var syftet med de mindre pyramider och tempel som omger de stora pyramiderna i Giza?
- Vilken var den största och mest imponerande av de tre pyramiderna i Giza?
- Hur byggdes pyramiderna i Giza och vilket syfte hade de?

Övningsbanken

Det går utmärkt att använda dessa frågor som grund för att fördjupa sig ytterligare och eleverna kan därför använda dem till att välja olika frågor och argumentera för dem.

Skriv en uppsats och redovisa sedan för klassen.

Låt eleven först få fundera själv, sen diskutera i smågrupper om 3-4 stycken och avsluta med att grupperna berättar för varandra i klassen.

- Hur påverkade Nilen det egyptiska samhället och ekonomin?
- Vilka var de främsta konsekvenserna av den brittiska koloniseringen för det egyptiska samhället och politiken?
- Vilka är de olika teorierna om hur pyramiderna byggdes och hur de kunde ha flyttat och lyfta stora stenblock?